

ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

ΕΤΟΣ 5ον - ΑΡΙΘΜ. 109

8 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1974

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ὁ Μητροπολίτης Γερμανίας Είρηναῖος καί ὁ Ἐπίσκοπος H. Class συζητοῦν περί τῶν ἐν Γερμανίᾳ ὀρθοδο- ξο-λουθηρανικῶν σχέσεων.....	2
Μεταθέσεις καί νέοι διορισμοί Ἱεραρχῶν τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας.....	3
Ἡ ἐν Ρουμανίᾳ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία καλεῖται νά διαδραματίσῃ ἐνεργόν ρόλον ἐν τῇ ρουμανικῇ κοινωνίᾳ.....	4
Ἡ 29η κληρικολαϊκὴ συνέλευσις τῶν ἐν Ἀμερικῇ ὀρθοδόξων Ἀράβων.....	5
Κυκλοφορεῖ προσεχῶς πολυσέλιδος ἱστορικὴ μελέτη περί Οὐνίας.....	6
Πρὸς Συνέδριον ὀρθοδόξων ἱατρῶν τῆς Γαλλίας.....	7
Σύντομα Νέα.....	8
<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ</u> I : Λευκὸς Οἶκος καί Φανάριον.....	11
II : Ὀρθοδοξο-ρωμαιοκαθολικαὶ σχέσεις καί Οὐνία.....	12

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ
TÉLÉGR. ORTHODOXIA-GENÈVE * TÉL. (022) 58 16 29 * 37, CHEMIN DE CHAMBÉSY, 1292 CHAMBÉSY-GENÈVE, SUISSE

Ἡ "Ἐπίσκεψις" ἐπιδιώκει νά ἐνημερώνη τοὺς ἀναγνώστας τῆς περὶ τῆς ζωῆς τῶν Ἐκκλησιῶν. Δὲν φέρει εὐθύνην διὰ τὰς ἀπόψεις τὰς ἐκφραζομένας εἰς τὰς δημοσιευμένας εἰδήσεις. Ἐπιτρέπεται ἡ ἀναδημοσίευσις τοῦ περιεχομένου τοῦ Δελτίου μέ ἀπλήν ἐνδειξιν τῆς προελεύσεως.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ ΚΑΙ Ο
ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ Η. CLASS ΣΥΖΗΤΟΥΝ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑ,
ΟΡΘΟΔΟΞΟ-ΛΟΥΘΗΡΑΝΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Εἰς σύσκεψιν τοῦ Μητροπολίτου Γερμανίας Εἰρηναίου μέ τό ὑπό τήν προεδρίαν τοῦ Ἐπισκόπου Helmut Class Συμβούλιον τῆς ἐν Γερμανία Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας συνεζητήθη διεξοδικῶς τό θέμα τῶν ἐν Γερμανία ὀρθοδοξο-λουθηρανικῶν σχέσεων. Ἡ σύσκεψις αὕτη, ἡ ὁποία ἔλαβε χώραν τήν 20ήν Σεπτεμβρίου εἰς Στουτγάρδην, ἔφερεν ἐπίσημον χαρακτήρα.

Ἐκτός τῶν πολλαπλῶν πνευματικῶν καί κοινωνικῶν προβλημάτων τῶν ἐν Γερμανία Ὀρθοδόξων, συνεζητήθησαν εὐρέως κατά τήν συνάντησιν ταύτην καί αἱ δυνατότητες συνεργασίας μεταξύ τῶν ἐν Γερμανία ὀρθοδόξων καί εὐαγγελικῶν κοινοτήτων. Ὁ Μητροπολίτης Γερμανίας καί ὁ Ἐπίσκοπος Η. Class διεπίστωσαν ὁμοφώνως, ὅτι μέ τήν ὕπαρξιν ὀρθοδόξων κοινοτήτων ἐν Γερμανία ἐμπλουτίζεται ἡ κατά τόπους ἐκκλησιαστική ζωή καί διεκκλησιαστική κίνησις. Ἡ Μητρόπολις Γερμανίας καί τό Συμβούλιον τῆς Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας ἀνέλαβον ἀπό κοινοῦ, ὅπως ἐντείνουν τήν διεκκλησιαστικήν συνεργασίαν ἐπί τοπικοῦ ἐπιπέδου. Εἰς τά πλαίσια τῆς συνεργασίας αὐτῆς προβλέπονται συχνότεραι συναντήσεις καί γενικῶς στενότεραι σχέσεις μεταξύ τῶν κατά τόπους ὀρθοδόξων καί εὐαγγελικῶν κοινοτήτων, ὅπως ἐπίσης καί ἡ παραχώρησις εὐαγγελικῶν ναῶν καί κοινοτικῶν χώρων πρός ἐξυπηρέτησιν τῶν ὀρθοδόξων κοινοτήτων εἰς τὰς λατρευτικάς καί ἄλλας αὐτῶν ἀνάγκας. Ἀπεφασίσθη τέλος σχετικῶς, ὅπως δοθῆ συνέχεια εἰς τὰς συνομιλίαις μεταξύ τῆς Μητροπόλεως Γερμανίας καί τοῦ Συμβουλίου τῆς ἐν Γερμανία Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας.

Σκοπός τῆς ὅλης αὐτῆς δραστηριότητος εἶναι ἡ ἔμπρακτος σύσφιξις τῶν σχέσεων μεταξύ τῆς Ὀρθοδόξου καί τῆς λουθηρανικῆς Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας εἰς τά πλαίσια τῆς ἐν Γερμανία γενικωτέρας διεκκλησιαστικῆς συνεργασίας.

ΜΕΤΑΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΝΕΟΙ ΔΙΟΡΙΣΜΟΙ ΙΕΡΑΡΧΩΝ
ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ ΜΟΣΧΑΣ

Κατά τήν συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 3ης Σεπτεμβρίου, ἡ Σύνοδος τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας προέβη εἰς μεταθέσιν ἑπτὰ Ἱεραρχῶν :

- Ὁ Ἐπίσκοπος Βίλνιους Ἀνατόλιος ὤρισθη ἀντιπρόσωπος τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας παρά τῷ Πατριάρχει Ἀντιοχείας ἐδόθη εἰς αὐτόν ὁ νέος τίτλος τοῦ Ἐπισκόπου Ζβενιγκορόδ
- Ὁ ἐν Βιέννη Ἐπίσκοπος Γερμανός μετετέθη εἰς τήν Ἐπισκοπήν Βέλνιους καί Λιτβά
- Ὁ Ἐπίσκοπος Πέρμης Βικτωρίνος μετετέθη εἰς Βιέννην
- Ὁ Ἐπίσκοπος Κούρσκ Νικόλαος μετετέθη εἰς τήν Ἐπισκοπήν Πέρμης καί Σολικάμσκ
- Ὁ Ἐπίσκοπος Ζαράϊσκ Χρυσόστομος, ἀντιπρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπί τῶν Ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων, μετετέθη εἰς τήν Ἐπισκοπήν Κούρσκ καί Μπελκορόντ
- Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Βολόγδα Μιχαήλ μετετέθη εἰς τήν Ἐπισκοπήν Ταμπώφ καί Μιτσοурίνσκ
- Ὁ Ἐπίσκοπος Ταμπώφ Δαμασκηνός μετετέθη εἰς τήν Ἐπισκοπήν Βολόγδα καί Βελιμίλου - Ούστιούγκ

Κατά τήν αὐτήν συνεδρίαν ἀπεφασίσθη ὅπως, καθήκοντα Ἐξάρχου τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας εἰς Δυτικήν Εὐρώπην ἀνατεθῶσιν εἰς τόν Μητροπολίτην Λένινγκραντ Νικόδημον. Τῆς θέσεως τοῦ Ἐξάρχου παρητήθη τόν παρελθόντα Ἀπρίλιον ὁ Μητροπολίτης Σουρόζ Ἀντώνιος (βλ. Ἐπίσκεψις, Ἄρ. 100).

Αἱ τελευταῖαι σημαντικαί μεταθέσεις Ἱεραρχῶν τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας εἶχον γίνει τόν Ἀπρίλιον 1973 (βλ. Ἐπίσκεψις, Ἄρ. 77).

Η ΕΝ ΡΟΥΜΑΝΙΑ, ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΛΕΙΤΑΙ
ΝΑ ΔΙΑΔΡΑΜΑΤΙΣΗ, ΕΝΕΡΓΟΝ ΡΟΛΟΝ ΕΝ ΤΗ, ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ,
ΚΟΙΝΩΝΙΑ,

Ἡ Ἐκκλησία, "σεβομένη τούς θεμελιώδεις νόμους τοῦ Κράτους καί τῆς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας, καλεῖται νά λάβῃ μέρος εἰς τήν κοινωνικήν καί οἰκονομικήν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας", ἐτόνισεν ὁ Πρόεδρος τῆς Σοσιαλιστικῆς Δημοκρατίας τῆς Ρουμανίας N. Ceausescu εἰς λόγον του, ὁ ὁποῖος δημοσιεύεται εἰς τό μόλις κυκλοφορήσαν τεύχος IV/1-2 τοῦ τετραμηνιαίου δελτίου "Ρουμανικά Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησιαστικά Εἰδήσεις". Ὁ λόγος αὐτός, εἰς τόν ὁποῖον ὁ Πρόεδρος Ceausescu καθορίζει τήν θέσιν τοῦ Κράτους ἔναντι τῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ ἔργου αὐτῆς ἐν τῇ κοινωνικῇ ζωῇ τῆς χώρας, ἐξεφωνήθη κατά τήν διάρκειαν τοῦ πρώτου Συνεδρίου τοῦ "Μετώπου Σοσιαλιστικῆς Ἐνότητος" (23-24 Μαΐου 1974). Ὁ Πρόεδρος τῆς Ρουμανίας ὑπεγράμμισε τόν σημαντικόν ρόλον, τόν ὁποῖον ἤμπορεῖ νά διαδραματίσῃ ἡ Ἐκκλησία εἰς τήν ἐν γένει ἀνάπτυξιν τῆς χώρας, ἀλλά καί εἰς τήν "ἐνίσχυσιν τῆς αὐτοκυριαρχίας καί ἀνεξαρτησίας" της, ἀναγνωρίζων οὕτως, ὅτι ἡ θρησκεία δέν δύναται πλέον νά θεωρηθῇ ὡς ἀτομική ἀπλῶς ὑπόθεσις ἐνός ἐκάστου πολίτου, ὅπως συχνάκις ἀκούεται εἰς ἄλλας σοσιαλιστικάς χώρας.

Χαρακτηριστικοί διά τήν νέαν ἀντίληψιν τῆς θέσεως τῆς Ἐκκλησίας ἐν Ρουμανίᾳ ὑπῆρξαν ἐπίσης οἱ λόγοι τοῦ Μητροπολίτου Μολδαβίας Ἰουστίνου, ἐμπροσώπου τοῦ Πατριαρχείου Βουκουρεστίου εἰς τό ἐν λόγῳ συνέδριον. Τονίσας οὗτος τόν εὐεργετικόν ρόλον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας διά μέσου τῆς ἱστορίας καί τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Ρουμανίας, ἀνεφέρθη εἰς τήν ὠφέλειαν τῶν "νέων θεσμῶν τῆς Ρουμανικῆς κοινωνίας" διά τήν Ἐκκλησίαν καί εἰς τόν "συντονισμόν τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας πρὸς τὰ καθήκοντα τοῦ πολίτου".

Οἱ λόγοι τοῦ Προέδρου Ceausescu καί γενικῶς ἡ ὅλη ἀτμόσφαιρα, ἐντός τῆς ὁποίας διεξήχθησαν αἱ ἐργασίαι τοῦ συνεδρίου, δεικνύουν τήν σπουδαιότητα τῆς ἐπελευθέρσεως ἀλλαγῆς εἰς τὰς σχέσεις Ἐκκλησίας καί Πολιτείας ἐν Ρουμανίᾳ. Διά πρώτην φοράν κατά τούς τελευταίους χρόνους ἀναγνωρίζεται ὁ κοινωνικός ρόλος τῆς Ἐκκλησίας, παρά τό γεγονός τοῦ ὑφισταμένου ἀκόμη ἐπισήμου χωρισμοῦ Ἐκκλησίας καί Κράτους.

Ἡ ἐπελθοῦσα ἀλλαγὴ θέτει τώρα τὸ ἐρώτημα, πῶς πρέπει νὰ ἐννοηθῆ καὶ πῶς ἠμπορεῖ νὰ συσχετισθῆ ὁ χωρισμός Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας μέ τόν "συντονισμόν τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας πρὸς τὰ πολιτικά καθήκοντα" ἐντὸς κοινωνίας διαμεμορφωμένης ὑφ' ἐνός μόνον κοσμοθεωριακοῦ συστήματος. Ἐρωτᾶται ἐπίσης, ἐάν ἡ Ἐκκλησία, ἡ ὁποία κατὰ τὸ παρελθόν ὑπῆρξε σπουδαῖος πνευματικός καὶ πολιτιστικός παράγων ἐν τῇ ἱστορικῇ ἐξελίξει τῆς χώρας, θά ἠμπορέσῃ νὰ διαδραματίσῃ τόν αὐτόν καὶ πάλιν ρόλον εἰς τὰ πλαίσια μιᾶς ἀθεϊστικῆς ἰδεολογίας. Γενικῶς ἐλπίζεται, ὅτι διὰ τῆς νέας ἀλλαγῆς ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, μένουσα πιστὴ εἰς τὴν δομὴν καὶ βασικὴν τῆς ἀποστολῆς, θά δράσῃ εὐεργετικῶς εἰς τὴν πνευματικὴν καὶ κοινωνικὴν ζωὴν τῆς Ρουμανίας.

Η 29η ΚΛΗΡΙΚΟΛΑΪΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ ΤΩΝ ἘΝ
ΑΜΕΡΙΚΗ, ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΑΡΑΒΩΝ

Ὡς ἐπίτευξις σοβαρὰ τῆς τελευταίας κληρικολαϊκῆς συνελεύσεως τῶν ἐν Ἀμερικῇ ὀρθοδόξων Ἀράβων χαρακτηρίζεται ἡ ἀπόφασις, ὅπως συσταθῆ ἐπιτροπὴ διὰ τὴν ἐν Ἀμερικῇ ὀρθόδοξον ἐνότητα. Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη, συγκεκριμένως, θά ἔχῃ ὡς ἔργον τὴν ἔναρξιν "σοβαρῶν διαπραγματεύσεων" πρὸς ἐπίτευξιν "ὀρθοδόξου διοικητικῆς ἐνότητος" ἐν Βορείῳ Ἀμερικῇ.

Κατὰ τὴν ἐν Montreal τοῦ Καναδά συνέλευσιν ταύτην, οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν ἐν Ἀμερικῇ 100.000 ὀρθοδόξων Ἀράβων συνεζητήσαν ἐπίσης τὰ θέματα τῆς ὁμοφυλοφιλίας καὶ τῆς χειροτονίας τῶν γυναικῶν. Ἡ ὁμοφυλοφιλία ἐχαρακτήρισθη ὡς "ἀνατρεπτικὴ τοῦ θεσμοῦ τῆς οἰκογενείας", ἐτονίσθη δέ σχετικῶς, ὅτι "ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ κοινωνία πρέπει νὰ παρᾶσχουν κάθε ἱατρικὴν καὶ ψυχολογικὴν ὑποστήριξιν εἰς τοὺς ὁμοφυλοφίλους, ὥστε νὰ ἠμπορέσουν οὗτοι νὰ φθάσουν εἰς πλήρη ὀριμότητα". Ὡς πρὸς τὸ ἐπίκαιρον θέμα τῆς χειροτονίας τῶν γυναικῶν, ὑπεγράμμισθη, ὅτι "τὸ μυστήριον τῆς ἱερωσύνης ἐπιφυλάσσεται εἰς ἄνδρας μόνον", χωρὶς ὅμως τοῦτο νὰ σημαίνῃ, ὅτι ὑπάρχει "προκατάληψις ὡς πρὸς τὴν

ισότητα τῶν δύο φύλων", ἀλλ' ἀπλῶς, ὅτι "ὁ ρόλος τῆς γυναικὸς ἐν τῇ ζωῇ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι διάφορος τοῦ ρόλου τοῦ ἀνδρός".

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΠΡΟΣΕΧΩΣ ΠΟΛΥΣΕΛΙΔΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙ ΟΥΝΙΑΣ

Ἡ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους σύστασις καὶ παρουσία τῶν Οὐνιτικῶν Ἐκκλησιῶν ἀποτελεῖ, ὡς γνωστὸν, πρόβλημα περίπλοκον, τόσον διὰ τὴν Ὀρθόδοξον, ὅσον καὶ διὰ τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν. Ὑποστηρίζεται συχνάκις, ὅτι ἡ ὕπαρξις τῆς Οὐνίας ἀποτελεῖ ἀρνητικὸν παράγοντα εἰς τὴν προαγωγὴν τοῦ διαλόγου καὶ γενικῶς εἰς τὰς σχέσεις μεταξὺ Ὀρθοδόξου καὶ Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

Σημαντικὴ περίοδος εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Οὐνίας ὑπῆρξεν ὁ 19ος αἰὼν· κατ' αὐτὸν αἱ Οὐνιτικαὶ Ἐκκλησίαι, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν, πολιτικῶν, πολιτιστικῶν κ.ἄ. παραγόντων, ἤρχισαν νὰ ἐπιδίδωνται δραστηρίως εἰς τὴν ἀναδιοργάνωσιν καὶ ἐπέκτασιν των εἰς Κεντρικὴν Εὐρώπην καὶ Μέσην Ἀνατολήν. Ποία ἡ θέσις τῶν Οὐνιτικῶν Ἐκκλησιῶν εἰς τὸν χῶρον τοῦ λατινικοῦ Ρωμαιοκαθολικισμοῦ κατὰ τὴν περίοδον ταύτην; πῶς ἀντιμετωπίζετο ἡ ὕπαρξις των ὑπὸ τοῦ Βατικανοῦ γενικῶς καί, εἰδικώτερον, κατὰ τὴν περίοδον τῆς Α' Βατικανῆς Συνόδου; ποία ἡ θέσις καὶ στάσις τῆς Οὐνιτικῆς Ἱεραρχίας ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ "ἀλαθήτου" τοῦ Ἐπισκόπου Ρώμης; ποῖαι αἱ πολιτικά, πολιτιστικά καὶ κοινωνικά ἐπιπτώσεις τῆς ὑπάρξεως τῶν Ἐκκλησιῶν τούτων ἐπὶ τῶν πληθυσμῶν γενικῶς καί, εἰδικώτερον, ἐπὶ τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης καὶ Μέσης Ἀνατολῆς;

Μέ τὴν ἐξέτασιν τῶν πτυχῶν τούτων, ἀγνώστων ἐν πολλοῖς εἰς τὸν χῶρον τῆς Ὀρθοδόξου ἱστοριογραφίας, ἀσχολεῖται, εἰς πρόσφατον ἐμπεριστατωμένην μελέτην του, ὁ θεολόγος Κωνσταντῖνος Πάτελος, μέλος τῆς Γραμματείας "Πίστις καὶ Τάξις" τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν. Ἡ ἐργασία αὕτη, ἡ ὁποία σύγκειται ἐξ 800 περίπου σελίδων, ὑπεστηρίχθη πρό τινος ὡς ἐναίσιμος ἐπὶ διδακτορικῇ διατριβῇ εἰς τὴν Σχολὴν Γραμμάτων καὶ Φιλοσοφίας τοῦ Πανεπιστημίου Louvain (Βέλγιον).

θά κυκλοφορήσῃ προσεχῶς, ὑπὸ τὸν τίτλον "Les Evêques Uniates à Vatican I" (Οἱ Οὐνίται Ἐπίσκοποι εἰς τὴν Ἀ'Βατικανήν), εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἱστορικῶν ἐκδόσεων τῆς ἀνωτέρω πανεπιστημιακῆς Σχολῆς.

Ἡ ἔρευνα τοῦ Δρος Κ. Πατέλου δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἀξιόλογος συμβολὴ εἰς τὴν μελέτην τῆς ἱστορίας τοῦ Χριστιανισμοῦ κατὰ τὸν 19ον αἰῶνα, κατὰ τὸν ὁποῖον καὶ ἐξεδηλώθησαν τὰ διάφορα ἐθνικιστικὰ κινήματα τῆς Κ. Εὐρώπης καὶ Μ. Ἀνατολῆς.

ΠΡΟΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ

ΙΑΤΡΩΝ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ

Πρωτοβουλία τῆς Μητροπόλεως Γαλλίας συνήλθε τὴν 27ην Σεπτεμβρίου ἢ προπαρασκευαστικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ συνεδρίου τῶν ἐν Γαλλίᾳ ὀρθοδόξων ἱατρῶν καὶ φοιτητῶν ἱατρικῆς. Εἰς τὴν σύσκεψιν ταύτην, ἡ ὁποία ἔλαβε χώραν παρουσίᾳ τοῦ Μητροπολίτου Γαλλίας Μελετίου καὶ τοῦ Ἐπισκόπου Σασίμων Ἱερεμίου, συμμετέσχον τριάκοντα περίπου ἱατροὶ καὶ ἀρκετοὶ θεολόγοι. Εἰς σχετικὴν προσφώνησιν τοῦ Μητροπολίτου Γαλλίας ὑπεγράμμισθη, ὅτι "ἡ ἱατρικὴ, ἐν τῇ πραγματικότητι, ἀντιμετωπίζει περισσότερον τὴν κραυγὴν Ἰώβ παρά τὴν ἠθικὴν" καὶ εἰς τὴν κραυγὴν αὐτὴν μόνος ὁ ἐσταυρωμένος Ἰησοῦς, ἦτοι ἡ ἀγάπη, ἠμπορεῖ ν'ἀπαντήσῃ". Εἰς τὴν ἐπακολουθήσασαν συζήτησιν ἐτονίσθη ὑπὸ πάντων ἡ σπουδαιότης, τὴν ὁποίαν ἠμπορεῖ νὰ ἔχη δι'ἓνα ἱατρὸν ἢ πίστις, εἰς περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ παρουσιάζετο αὕτη "ὡς φῶς καὶ ἔμπνευσις". Εἰς ἐξαιρετικῶς ἀνοικτὴν καὶ εἰλικρινῆ συζήτησιν ἐθίγη ἐπίσης τὸ θέμα τῶν ἀμβλώσεων.

Αἱ ἐργασίαι τῆς προπαρασκευαστικῆς ἐπιτροπῆς θὰ συνεχισθοῦν τὴν 13ην Δεκεμβρίου, τὸ προγραμματιζόμενον δέ συνέδριον τῶν ἐν Γαλλίᾳ ἱατρῶν καὶ φοιτητῶν τῆς ἱατρικῆς θὰ πραγματοποιηθῇ τὸν Μάϊον 1975.

ΣΥΝΤΟΜΑ ΝΕΑ

Τό 1974-75 προκηρύσσεται ὡς ἔτος πνευματικῆς ἀναγεννήσεως διὰ τοὺς ἐν Ἀμερικῇ Ὀρθοδόξους.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς Ἰακώβος προεκήρυξε τό Ἐκκλησιαστικόν "Ἔτος 1974-75 ὡς "Ἔτος Πνευματικῆς Ἀναγεννήσεως" διὰ τοὺς ἐν Ἀμερικῇ Ὀρθοδόξους. Ἡ προκήρυξις, ἡ ὁποία ἔγινεν εἰς τὰ πλαίσια τῶν ἀποφάσεων τῆς ἐν Σινάγῳ 22ας Κληρικολαϊκῆς Συνελεύσεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Βορείου καί Νοτίου Ἀμερικῆς (βλ. Ἐπίσκεψις, ἄρ. 100 καί 106/1), ἐκοινοποιήθη εἰς τό ὀρθόδοξον πλήρωμα μέ ἐγκύκλιον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἰακώβου. Ὡς θέμα τῆς προκηρύξεως ταύτης ἐπελέγη τό κείμενον τοῦ Κοινωνικοῦ τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος : " ἐν τῷ φωτί τῆς δόξης τοῦ προσώπου σου Κύριε, πορευσόμεθα εἰς τόν αἰῶνα".

Ὁ Πατριάρχης Μόσχας Ποιμὴν μεταβαίνει εἰς Ἡνωμένας Πολιτείας.

Κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Χριστοῦ τῆς Ἀμερικῆς, ὁ Πατριάρχης Μόσχας θά μεταβῇ εἰς Ἡνωμένας Πολιτείας τόν προσεχῆ Φεβρουάριον - Μάρτιον. Ὡς ἀνεκοινώθη, κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν ταύτην ὁ Ἀρχηγός τῆς ἐν Σοβιετικῇ Ἐνώσει Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας θά ἡγηθῇ ὁμάδος "ἀντιπροσώπων τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως".

Ἡ ἑβδόμη ἑκατονταετηρίς τῆς Συνόδου τῆς Λυών (1274).

Ἀπό 18ης μέχρις 25ης Ὀκτωβρίου πραγματοποιεῖται εἰς Λυών τῆς Γαλλίας συγκέντρωσις εἰς ἀνάμνησιν τῆς "ἐνωτικῆς" συνόδου τοῦ 1274. Αἱ διάφοροι σχετικαί τελεταί θά διεξαχθοῦν κυρίως εἰς τόν Καθεδρικόν Ναόν τῆς Λυών, εἰς τόν ὁποῖον πρό ἐπτακοσίων ἐτῶν ἔλαβον χώραν καί αἱ ἐργασίαι τῆς ὑπὸ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀποδοκιμασθείσης συνόδου ἐκεῖνης. Τὴν 18ην Ὀκτωβρίου, ὡς ἀνακοινοῖ ἡ διοργανωτικὴ ἐπιτροπὴ τῆς συγκεντρώσεως ταύτης, θά γίνῃ, εἰς ἐνδειξιν συμφιλιώσεως, δημοσία ἀναγνώρισις τοῦ τότε διαπραχθέντος σφάλματος "εἰς βάρος τῆς ἀγάπης, τῆς πιστότητος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καί τόν Κύριον, καί τῆς ἀγάπης". Τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον θά ἐμπροσωπηθῇ ὑπὸ τοῦ Olivier Clément, καθηγητοῦ εἰς τό Ὀρθόδοξον Θεολογικόν Ἰνστιτούτον "Ἅγιος Σέργιος" τῶν Παρισίων, ὁ ὁποῖος καί θά δώσῃ διάλεξιν περὶ τῆς "σημασίας τῆς Συνόδου τῆς Λυών σήμερον".

Ὁ ὑφηγητής Ἰωάννης Παναγόπουλος εἰς τό Ἰνστιτοῦτον Bossey.

Προσελήφθη τήν 1ην Ὀκτωβρίου εἰς τό ἀνώτερον διδασκικόν προσωπικόν τοῦ Ἰνστιτοῦτου Bossey ὁ ὑφηγητής Ἰωάννης Παναγόπουλος. Ὁ εἰς Bossey νέος οὗτος ἐκπρόσωπος τῆς ὀρθοδόξου θεολογίας ἀναλαμβάνει τήν διά τῆς προσφάτου ἀποχωρήσεως τοῦ καθηγητοῦ Ν. Νησιώτου κενωθείσαν θέσιν τοῦ ὀρθοδόξου μέλους εἰς τήν διεύθυνσιν τοῦ Ἰνστιτοῦτου. Ὁ κ. Ἰ. Παναγόπουλος εἶναι ἀπόφοιτος τῆς θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης· μετεξεπαιδεύθη ἀκολούθως εἰς Βόννην τῆς Γερμανίας, εἰδικευθεὶς εἰς τόν κλάδον τῆς Βιβλικῆς θεολογίας· τυγχάνει δέ διδάκτωρ καί ὑφηγητής τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Ὀκτώ ἐφέτος οἱ ἐν Bossey φοιτῶντες Ὀρθόδοξοι.

Εἰς ὀκτώ ἀνέρχεται ἐφέτος ὁ ἀριθμός τῶν Ὀρθοδόξων, οἱ ὅποιοι φοιτοῦν εἰς τό διομολογιακοῦ χαρακτήρος Ἰνστιτοῦτον Bossey τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν. Οἱ Ὀρθόδοξοι οὗτοι εἶναι οἱ ἑξῆς : ἀρχιμανδρίτης Εὐγένιος Παναγιαννάκος καί Ἠλίας Σκουόλας, θεολόγος (Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον)· ἱερομόναχος Ἀντώνιος Tchermison καί πρωτοπρεσβύτερος Ἰωάννης Orlov (Πατριαρχεῖον Μόσχας)· διάκονος Πέτρος Coman (Πατριαρχεῖον Βουκουρεστίου)· Bontch N. Beliakov καί Rangel T. Rangelov, θεολόγοι (Πατριαρχεῖον Σόφιας)· καί Λουκάς Τσιτσιπῆς, φιλόλογος-ἀρχαιολόγος (Ἑλλαδική Ἐκκλησία). Κατά τό παρελθόν ἀκαδημαϊκόν ἔτος 1973-74 οἱ ἐν Bossey φοιτῶντες Ὀρθόδοξοι ἦσαν ἑπτά (βλ. Ἐπίσκεψις, ἄρ. 87). Ἡ ἑναρξίς τῶν διαλέξεων καί φορντιστηρίων, τὰ ὅποια θά ἀφιερωθοῦν εἰς τήν μελέτην τοῦ θέματος "Ὁ Ἰησοῦς Χριστός ἐλευθερώνει καί ἐνοποιεῖ", θά γίνῃ τήν 15ην Ὀκτωβρίου.

"Εἰσαγωγή εἰς τήν Ὀρθοδοξίαν".

Συγκέντρωσιν μέ θέμα "εἰσαγωγή εἰς τήν Ὀρθοδοξίαν" προγραμματίζει διά τήν 12ην Ὀκτωβρίου ὁ Σύνδεσμος τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καί κοινοτήτων Γενεύης. Εἰς τήν συνάθροισιν ταύτην, κατά τήν ὁποίαν θά ψαλοῦν ἐσπερινοὶ ὕμνοι ὑπό τῆς γαλλοφώνου ὀρθοδόξου κοινότητος Γενεύης, ἐκλήθησαν ὡς ὁμιληταί ὁ ἀρχιμανδρίτης Κύριλλος Ἀργέντης καί ὁ πρεσβύτερος Ἴων Μπρία, καθηγητής τῆς θεολογικῆς Ἀκαδημίας Βουκουρεστίου. Καί οἱ δύο ὁμιληταί θά διαπραγματευθοῦν τό θέμα τῆς ἐν Εὐρώπῃ ὀρθοδόξου μαρτυρίας σήμερον.

Ἡ ὀρθόδοξος κατήχησις καί αἱ σχέσεις πίστεως καί λόγου.

Εἰς Στρασβοῦργον τῆς Γαλλίας ἐπραγματοποιήθη ἐφέτος (2-6 Σεπτεμβρίου) ἡ ἐτήσιος συνάντησις τοῦ διομολογιακοῦ Συνδέσμου "Φιλία-συνάντησις μεταξύ Χριστιανῶν". Θέμα τῆς συγκεντρώσεως ταύτης ἦτο "ἡ ἔκφρασις τῆς πίστεως ἐν τῷ συγχρόνῳ κόσμῳ". Ἀπό ὀρθοδόξου πλευρᾶς, ὁ Μιχαήλ Εὐδοκίμωφ, θεολόγος καί καθηγητῆς τῆς συγκριτικῆς φιλολογίας εἰς τό Πανεπιστήμιον τοῦ Poitiers, ἀνέπτυξε πῶς ἡ ὀρθόδοξος κατήχησις, ὀρωμένη ἐκ συγκεκριμένης πλουσίας πνευματικότητος, ἀντιμετωπίζει τὰς σχέσεις πίστεως καί λόγου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Λευκός Οίκος και Φανάριον

Έδόθησαν πρό τινος είς τήν δημοσιότητα τά κείμενα τών μηνυμάτων, τά όποια άντηλλάγησαν μεταξύ τοϋ Οίκουμηνικοϋ Πατριάρχου Δημητρίου τοϋ Α' και τοϋ νέου Προέδρου τών Ένωμένων Πολιτειών τής Αμερικης Τζέραλντ Φώρντ, επί τῆ αναλήψει τών καθηκόντων τοϋ τελευταίου.

Τό μήνυμα τοϋ Πατριάρχου:

"Έξοχώτατον κύριον Τζέραλντ Φώρντ,
Πρόεδρον τών Ένωμένων Πολιτειών Αμερικης

Τό Οίκουμηνικόν Πατριαρχεΐον και ἡμεΐς προσωπικῶς χαιρετίζομεν, μετ'άριστων εϋχών και πολλῶν καλῶν ἐλπίδων, τήν ὑπό τῆς Ὑμετέρας διακεκριμένης Έξοχότητος ἀνάληψιν τοϋ ἀξιώματος τοϋ Προέδρου τών Ένωμένων Πολιτειών τῆς Αμερικης.

Συγχαίροντες Ὑμῖν ἐγκαρδίως διαβεβαιούμεθα Ὑμᾶς περί τών προσευχῶν ἡμῶν πρός τόν Θεόν, ὅπως ἐνισχύῃ τήν Ὑμετέραν Έξοχότητα είς τό σπουδαιότατον και λίαν ὑπεύθυνον ἔργον Αὐτῆς, είς τρόπον ὡστε κατά τήν θητεΐαν Αὐτῆς ὡς Προέδρου, αἱ Ένωμέναι Πολιτεΐαι και ὁ κόσμος ἴδωσιν ἡμέρας εἰρήνης και εϋημερίας.

Ὁ Οίκουμηνικός Πατριάρχης

Δημήτριος ὁ Α' "

Τό ἀπαντητικόν μήνυμα τοϋ Προέδρου τών Ένωμένων Πολιτειών :

"Παναγιώτατε,

Τό στοχαστικόν μήνυμα Ὑμῶν επί τῆ αναλήψει τοϋ ἀξιώματός μου, ὡς Προέδρου τών Ένωμένων Πολιτειών, εἰλικρινῶς ἐξετιμήθη. Παρακαλῶ, βεβαιωθῆτε περί τῆς πλήρους ἐνεργοϋ ἀφοσιώσεώς μου πρός τόν στόχον μιᾶς ἀληθοῦς και διαρκοῦς εἰρήνης δι' ὅλην τήν ἀνθρωπότητα.

Εἰλικρινῶς
Τζέραλντ Ρ. Φώρντ"

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

Ὁρθοδοξο-ρωμαιοκαθολικαὶ σχέσεις καὶ Οὐνία.

(Συμπεράσματα τῆς μελέτης "Οἱ Οὐνίται Ἐπίσκοποι ἐν τῇ Α' Βατικανῇ Συνόδῳ" τοῦ Δρος Κωνσταντίνου Πατέλου)

Ἀπαραίτητος προϋπόθεσις διὰ τὴν κατανόησιν τοῦ ὅλου ἔργου εἶναι, ὅτι ἡ ὑπὸ ἐξέτασιν περίοδος χαρακτηρίζεται ὡς ἡ περίοδος τῆς συσπειρώσεως Ρωμαιοκαθολικισμοῦ πέριξ τοῦ "κέντρου" ἧτοι πέριξ τῆς Ρώμης. Ἡ "τελειοποίησις τοῦ κέντρου" ἐκφράζεται, μετὰ ξύ ἄλλων, διὰ τοῦ ἔργου τῆς ἱεραποστολῆς καὶ τοῦ προσηλυτισμοῦ ἀφ' ἑνός, καὶ ἀφ' ἑτέρου διὰ τῆς λατρευτικῆς ὁμοιομορφίας (ἐχούσης ὡς βάσιν τὰ ἰταλικά πρότυπα) ἐφ' ὅλου τοῦ σώματος τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας. Τὰ δύο ταῦτα στοιχεῖα μετὰ τοῦ ἑτέρου, ἧτοι τοῦ ρεύματος τῶν συγκεντρωτικῶν τάσεων τῆς Ρώμης, ἀντλοῦν τὴν δύναμιν καὶ τὴν δικαιολογίαν αὐτῶν, ὡς μέσα καὶ μέτρα προστασίας τῆς πίστεως καὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἐκ τοῦ ἸΘ' αἰῶνος, ἐχθρικῶς διακειμένου πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἐπηρεασμένου ἰδεολογικῶς καὶ πολιτικῶς ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως.

Εὐνόητον, ὅτι ἐντὸς τῆς καταστάσεως ταύτης αἱ Οὐνιτικαὶ Ἐκκλησίαι ὡς σκοπὸν εἶχον τὴν ὑποταγὴν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν εἰς τὴν Ρώμην. Αἱ συγκεντρωτικαὶ ὁμως τάσεις τῆς Ρώμης προσέκρουσαν ἀμέσως εἰς τὴν ἐκκλησιολογικὴν ἀντίληψιν τῶν Οὐνιτικῶν Ἐκκλησιῶν, αἱ ὁποῖαι, παρὰ τὴν μετὰ τῆς Ρώμης ἔνωσιν, ἀντλοῦσαι τὰ ἐπιχειρήματα αὐτῶν ἀπὸ τὴν ἀδιαίρετην Παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας ἐπίστευον εἰς τὴν αὐτονομίαν τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ κρίσις αὕτη ἀπεκρυσταλλώθη εἰς τρία σημεῖα: 1) ἡ σημασία καὶ ὁ ρόλος τοῦ Πατριάρχου διὰ τὰς Οὐνιτικὰς Ἐκκλησίας, τῶν ὁποίων ἡ Ρώμη ἐπεθύμει τὴν ὀλοσχερῆ κατάργησιν τῆς αὐτονομίας 2) ἡ ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ καὶ ἡ λατρεία ἐκείνης τῆς Ἐκκλησίας, τῶν ὁποίων ἡ Ρώμη ἐπεθύμει τὴν ἀπόλυτον ὁμοιομορφίαν πρὸς τὴν ἐν Δύσει μετὰ τὴν ἐν Τριδέντῳ Σύνοδον ἐπιβληθεῖσαν, καὶ 3) ὁ ρόλος τῶν ἐκ Δύσεως ἱεραποστόλων, οἵτινες ἔδρων ἐντὸς τῶν δικαιοδοσιῶν τῶν ἐν λόγῳ Ἐκκλησιῶν ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀναφορᾶς εἰς τὸν οὐνίτην τοπικὸν Ἐπίσκοπον.

Πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς ἐπεκτατικῆς αὐτῆς διαθέσεως τοῦ λατινικοῦ συγκεντρωτισμοῦ αἱ Οὐνιτικαὶ Ἐκκλησίαι τῆς Μέσης Ἀνατολῆς ἐμπνεόμεναι ἀπὸ τὰς ἀνωτέρω ἀρχὰς περὶ αὐτονομίας τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, ἴσως ὁμως καὶ ἀπὸ αἰσθηματικῆς, ἐζήτησαν τὴν ἀναγκαίαν ὑποστήριξιν ἀπὸ τοὺς προστάτας αὐτῶν, τοὺς διπλωματικούς πράκτορας τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Γαλλίας. Ἡ Γαλλία ἐνήργει ἀποτελεσματικῶς κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ὡς ἀνεγνωρισμένη ὑπὸ τῆς Πύλης προστάτις δύναμις τῆς ἐν Μ. Ἀνατολῇ Οὐνίας, ὡς καὶ συνήγορος τῆς ὅλης πολιτικῆς τῶν οὐνιτῶν ἱεραρχῶν, οἱ ὁποῖοι εὐρισκον ἐν αὐτῇ ὄχι μόνον τὴν σύμβουλον, ἀλλὰ ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν ὑποστήριξιν. Ὁ ρόλος αὐτός τῆς Γαλλικῆς Διπλωματίας ἐξυπηρετεῖ συνάμα καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ Γαλλικοῦ Κράτους, τὸ ὁποῖον ἐπεθύμει νὰ διασφαλίσῃ τὰς θέσεις του ἐντὸς τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας καὶ νὰ μειώσῃ τὴν ἐν Μ. Ἀνατολῇ ρωσικὴν ἐπιρροήν.

Ἡ ἐκτεθεῖσα πολιτικὴ τῆς Ρώμης ἔναντι τῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν, Ὁρθοδόξων καὶ Οὐνιτικῶν, ἐπεκυρώθη ὑπὸ τῆς ἐπί τῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἱεραποστολῶν προπαρασκευαστικῆς ἐπιτροπῆς (1867-1869) τῆς Α' Βατικανῆς Συνόδου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐπιτροπῆς αὐτῆς ἐγένετο ἀποδεικτὴ ἡ θέσις, ὅτι ἡ Ῥωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία εἶναι Λατινικὴ, καὶ ἐπομένως ὅτι ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας ταύτης τὰ πάντα ἔδει νὰ λατινοποιηθοῦν. Ἡ πιστότης τῶν οὐνιτῶν εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας αὐτῶν δέν ἦτο καταληπτὴ διὰ τὰς δυτικὰς κατηγορίας τῆς σκέψεως τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς καὶ ἐξελήφθη ὡς σχισματικὴ ἐνέργεια. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας ἐθεωρήθη ὡς "ρυθμὸς" διηρημένος εἰς τὴν Θ. Λειτουργίαν καὶ εἰς τὴν Τάξιν. Ἡ Θ. Λειτουργία ἠδύνατο νὰ παραμείνῃ ὡς εἶχεν, ἀλλὰ ἡ Τάξις τῆς Ἐκκλησίας ἔδει νὰ λατινοποιηθῇ. Τὸ πατριαρχικὸν ἀξίωμα ἐθεωρήθη ὑποδεέστερον τοῦ ἀξιώματος τοῦ Πάπα. Αἱ ἀποφάσεις αὐταὶ ἐθεωρήθησαν ὡς ἀφορῶσαι ἐπίσης καὶ εἰς τὰς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας. Ἐξεφράσθη ἡ ἐπιθυμία, ὅπως ἡ Σύνοδος καταδικάσῃ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ὑπεστηρίχθη ὁ προσηλυτισμὸς διαρκούσης τῆς συζητήσεως περὶ ἱεραποστολῆς καὶ με περιφρόνησιν ἐγένετο λόγος διὰ τὸν ὀρθόδοξον μοναχισμόν. Τελεία ἄγνοια καὶ περιφρόνησις τῆς Ὁρθοδοξίας χαρακτηρίζουν κυρίως τὸ ἔργον τῆς προπαρασκευαστικῆς ταύτης ἐπιτροπῆς.

Ἐκ τούτων συνάγεται, ὅτι τὰ αὐτὰ τρία προβλήματα ὑπῆρξαν ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἀπησχόλουν περισσότερο τοὺς συμμετασχόντας τῶν ἐργασιῶν τῆς Α' Βατικανῆς Συνόδου οὐνίτας ἱεράρχας. Ἦτοι 1) ἡ αὐτονομία τῶν θεσμῶν τῶν οὐνιτικῶν Ἐκκλησιῶν 2) ὁ σεβασμὸς τῆς ὅλης προσωπικότητος αὐτῶν, καὶ 3) ὁ ἔλεγχος τοῦ ἔργου τῶν ἱεραποστολῶν οὔτινες ἔδρων ἐντὸς τῶν οὐνιτικῶν δικαιοδοσιῶν. Ἐπί τῶν δύο πρώτων προβλημάτων, οἱ οὐνῖται ἱεράρχαι διηρέθησαν, ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τῶν ἐργασιῶν τῆς συνόδου, εἰς δύο παρατάξεις. Πολλοὶ λόγοι - λειτουργικοί, θεολογικοί, κοινωνικοί κ.ἀ. - συνέδραμον εἰς τὴν διάσπασιν τῆς ἐνότητος αὐτῶν. Ἡ πρώτη ὁμάς ἀπετελεῖτο ἐξ ἱεραρχῶν προερχομένων ἐκ Κ. Εὐρώπης καὶ Μ. Ἀνατολῆς. Οἱ ἱεράρχαι οὗτοι ὑπεστήριξαν μετὰ πάθος τὴν διατήρησιν τῆς ἐκκλησιολογικῆς τῶν βάσεως καὶ ἀπέρριψαν τὴν προτεινομένην λατινοποίησιν αὐτῶν. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ πολύκροτον θέμα τοῦ πρωτείου καὶ ἀλαθῆτου τοῦ Πάπα, ἐζήτησαν νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν καὶ αἱ θέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Κατὰ τὴν γνώμην τῶν, θά ἔδει ἡ σύνοδος νὰ ἀρκεσθῇ ἐν τῷ θεματι τούτῳ εἰς τοὺς ὁρισμούς τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ συνόδου, καθόσον τὸ Πατριαρχικὸν ἀξίωμα ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ εἶναι ἴσον πρὸς ἐκεῖνο τοῦ Πάπα. Ὑπεστήριξαν ἐπίσης τὴν ἀποψιν, ὅτι τυχόν ἐπιψήφισις τοῦ "δόγματος" τοῦ Πρωτείου θά ἠὔξανε τὸ χάσμα μετὰξὺ Ὁρθοδόξου καὶ Ῥωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἐνδείκνυται νὰ λεχθῇ, ὅτι ἡ ἐν Βατικανῷ ἐπικρατούσα ἄγνοια καὶ ἐχθρότης πρὸς τὴν χριστιανικὴν Ἀνατολήν ἔλαβε μορφήν πιέσεως κατὰ τῶν οὐνιτῶν ἱεραρχῶν. Ἡ συμπεριφορὰ τοῦ Γραφείου τῆς Προπαγάνδας, ὡς καὶ ἐκεῖνη τοῦ Πάπα Πίου Θ', ὑπῆρξε τοιαύτη, ὥστε νὰ δικαιολογῆται τὸ ἐρώτημα, ἐάν καὶ κατὰ πόσον οἱ οὐνῖται ἱεράρχαι ἔχαιρον στοιχειώδους ἐλευθερίας ἐν τῇ ἐν λόγῳ συνόδῳ.

Ἡ δευτέρα ὁμάς συνεκέντρωνεν ἱεράρχας προερχομένους ἀποικλει-
στικῶς ἐκ Μ. Ἀνατολῆς. Ἐν τῷ θέματι τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως
ἐκάστης Ἐκκλησίας, ἔλαβον οὗτοι θέσιν ὑπὲρ τῶν ρωμαϊκῶν ἀπόψεων τῆς
προπαρασκευαστικῆς ἐπιτροπῆς. Ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ παπικοῦ πρωτείου
ἐδήλωσαν, ὅτι τὰ ἐπιχειρήματα τῆς εὐνοούσης τὴν ἐπιψήφισιν του πλειο-
ψηφίας εἶναι ὀρθὰ καί, ὅτι τὸ δόγμα τοῦτο εἶναι σωτήριο διὰ τὴν
ζωὴν τῆς Χριστιανικῆς Ἀνατολῆς.

Ἡ ἐνότης τῶν οὐνιτῶν ἱεραρχῶν ἐξεδηλώθη ἐπὶ τοῦ τρίτου σημείου,
ἦτοι τοῦ ἔργου τῶν δυτικῶν ἱεραποστόλων εἰς τὸν χῶρον τῶν δικαιοδοσιῶν
αὐτῶν. Ἐκτός τῶν κανονικῶν δυσκολιῶν τῶν προερχομένων ἐκ τῆς ἀπολύ-
του ἀνεξαρτησίας τῶν ἱεραποστόλων ἐντός τῶν διαφόρων οὐνιτικῶν ἐπι-
σκοπῶν, ὅλοι οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἱεράρχαι ἐπεσήμαναν καί ἄλλον κίνδυνον
ἀπορρέοντα ἐκ τῶν δραστηριοτήτων τῶν δυτικῶν ἱεραποστόλων, τὴν εἰσα-
γωγὴν δηλ. ἐνός πολιτισμοῦ ξένου πρὸς τὰ τοπικὰ ἦθη καί ἔθιμα. Ἡ
εἰσαγωγή αὕτη προεκάλει τὴν ἀποξένωσιν τῆς εὐπορούσης τάξεως τῶν πι-
στῶν ἀπὸ τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας καί τὴν διάσπασιν τῆς ἐνότητος τῶν
πιστῶν. Παρὰ ταῦτα οὐδεὶς ἐπίσκοπος κατεδίκασε τὸν προσηλυτισμὸν τῶν
ἐν λόγῳ ἱεραποστόλων εἰς βάρος τῶν Ὀρθοδόξων.

Ἡ ἐπιθυμία τῆς διατηρήσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν των θεσμῶν, ἡ
μέριμνα τῆς μὴ ἐκκλησιολογικῆς αὐτῶν ἀποκοπῆς ἀπὸ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκ-
κλησίας, ἀπούσης, ἡ πεποίθησις ὅτι ἡ Κυριακὴ προσευχὴ ὑπὲρ τῆς ἐνό-
τητος δέν δύναται νὰ παραμένῃ ἄνευ ἀποτελεσμάτων - οὐδεμία ἐκ τῶν
ἐκλήσεων τούτων τῶν κατὰ τῆς τακτικῆς τῆς Ρώμης ἀντιδρώντων οὐνιτῶν
ἱεραρχῶν εἰσηκούσθη, οὔτε παρὰ τῆς πλειοψηφίας τῆς συνόδου, οὔτε πα-
ρὰ τῶν ὀργάνων τοῦ Βατικανοῦ, οὔτε παρ' αὐτοῦ τοῦ Πάπα Πίου Θ'. Τοι-
ουτοτρόπως αἱ σχέσεις μεταξύ Ρώμης καί Οὐνιτικῶν Ἐκκλησιῶν περιῆλθον
εἰς ἀδιέξοδον. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς Ὀρθοδόξους, οἱ φόβοι καί αἱ ὑπο-
ψίαι αὐτῶν εὔρον τὴν βάσιν των εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς συνόδου περὶ πα-
πικοῦ πρωτείου καί ἀλαθῆτου. Οἱ Ὀρθόδοξοι ὑπώψιάζοντο νέαν ἰμπερια-
λιστικὴν πολιτικὴν τῆς Ρώμης ἐναντι των, μέ ὄργανον δέ τῆς πολιτικῆς
ταύτης τὰς Οὐνιτικὰς Ἐκκλησίας.

Ὁ πόλεμος τοῦ 1870 μεταξύ Γαλλίας καί Πρωσσίας ἠμπόδισε τὴν
συνέχισιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνόδου. Ἀπὸ πλευρᾶς σχέσεων πρὸς τοὺς
Ὀρθοδόξους ἡ διακοπὴ τῶν συνοδικῶν ἐργασιῶν ἀποτελεῖ ἐν θετικόν
σημεῖον. ἠμπόδισε τὴν ἐπικύρωσιν τῶν ὑπὸ τῆς προπαρασκευαστικῆς ἐπι-
τροπῆς προετοιμασθέντων σχεδίων, τὰ ὁποῖα ἠδύναντο νὰ αὐξήσουν ἀκόμη
περισσότερον τὸ χάσμα μεταξύ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν καί ν' ἀναζωπυρώσουν
τὴν ἔντασιν καί τὴν πολεμικὴν, λαμβανομένης ἰδίως ὑπ' ὄψιν τῆς ἀντι-
δράσεως τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας κατὰ τοῦ "δόγματος" τοῦ παπικοῦ
πρωτείου καί ἀλαθῆτου.